

Gradisov doprinos k razvoju Strnišča

Avstrijske oblasti so odklonile 27 žnan vizum za potovanje v Jugoslavijo. Te žene so se hotele na va-bilo glavnega odbora AFZ Slovenije udeležiti noveletnih prireditev za otroke. Okrajno načelstvo v Celovcu je izdalo vizuma odklonilo z motiva-cijo, da bi »skupinsko potovanje ogrozilo koristi Avstrije.«

Zveza italijanskih kmetijskih delavcev je objavila sporočilo, v katerem se obrača na izjavo predsednika vlade De Gasperiya o zakonu o agrarni reformi, ki ga je predložila vlada.

Poročilo poudarja, da je predloženi zakon o agrarni reformi »navadna prevara za kmete, ker se na njihovo zahtevo sploh niso ozirali, niti ne varuje njihovih koristi in dolgoletnih borb za zemljo.«

Po poročilih britanskih časopisov so pred kratkim poslali nova vojaška ojačanja v Eritrejo proti gibanju, ki zahteva priključitev dela dežele Abesiniji.

V Modeni (Italija) je policija pred nekaj dnevi med velikimi demonstracijami delavcev proti množičnemu odpuščanju ubila 5. ranila pa nad 30 delavcev. Tudi aretiranih je bilo gotovo število demonstrantov. Zaradi teh nasilij so v vsej mondenski pokrajini razglasili splošno stavko.

V decembru preteklega leta je v Franciji bankrotiralo 437 podjetij. V vsem letu 1948 na 2102. Likvidiranih je bilo 552. V vsem letu 1949 je bankrotiralo 3398 podjetij.

Koncem decembra 1949 je bilo na Koroškem preko 6700 oseb nezaposlenih, dočim je bilo v novembru 3138 nezaposlenih oseb.

Tudi na Gradisanskem je število nezaposlenih v razmerju z letom 1948 znatno naraslo. Koncem leta 1948 je bilo na Gradisanskem okoli 3000 nezaposlenih, koncem leta 1949 pa jih je bilo že 8500.

Na zahtevo socialistične stranke v Avstriji je bil ukinec »Sturms, mesečni časopis socialistične dijaške mladine. Časopis se je pregrešil s tem, da je v zadnjih številkah kritiziral popustljivost strankinega vodstva napram neofašizmu.

Statistični urad Združenih narodov je sestavil letno poročilo o številu časopisov in nakladi v posameznih državah. Največjo naklado časopisov na prebivalca ima Velika Britanija. Tam od-pade 600 izvodov na 1000 oseb. Najslabše je s časopišno naklado in raz-poravanjem na Kitajskem, kjer pride 10 izvodov na 1000 oseb in v Indiji s 5 izvodov na 1000 oseb. V Združenih državah Amerike ima dnevna naklada 1081 raznovrstnih dnev-nikov 52.300.000 izvodov. 31.000.000 izvodov naklade imajo časopisi v ZSSR, v Veliki Britaniji pa 29.720.000.

Ljudska inšpekcija ima resne in odgovorne naloge

V petek dan 6. januarja t. l. je bila v Ptuj v Domu Osvobodilne fronte konferenca vodjaj grup ljudske inšpekcije s področja OO Ptuj. Od 102 povabljenih vodjaj grup se je udeležilo konferencie samo 55 vodjaj. V imenu republiške kontrolne komisije se je konferencie udeležil tov. Pretenjak Janez, ki je imel pripravljen referat. Udeležencem konferencie je bila prikazana razlika med kontrolnimi organi starega družbenega reda in kontrolnimi organi ljudske oblasti. Slednji imajo naloge čuvati dosledno izvajanje današnje družbene zakonitosti ter preprečevati vse pojave nerada pri opravljanju državljan-skih dolžnosti in pri doseganju držav-ljanskih pravic. V tem, da so ljudski inšpektorji izvoljeni, je dema ljudstvu vsa možnost, da si izbere kot zaščitnike sedanjega družbenega reda le tiste pre-dane in nesebične delovne ljudi, ki ne bodo nikoli izdali interesov delovnega ljudstva in ki ne bodo pred nobenim rusilcem družbenega reda niti za las popuščali. Kot v vseh sektorjih dela ljud-ske oblasti se vrši tudi v delovnem sek-torju ljudske inšpekcije tekmovanje med posameznimi republikami, med oblastnimi odbori v republikah ter med okrajni v oblasti, tako da je celotni obrat ljudske inšpekcije zajet v tekmovanje. Na kon-ferenci v Ptuj je bilo nepovedano tek-movanje okraja Maribor-okolice. Tekmovanj bodo v sledečih točkah:

1. Kateri okraj bo do konca januarja t. l. prvi izvedel volitve v skupno ljud-

Deja pri iskanju Skaderskega jezera so pokazale prve sadove. Obseg dosedanjih del je zavaroval pred poplavi 930 ha zemlja, nov most, ki so ga zgradili preko reke Morče, pa omogoča zvezo z velikim kamnolomom. V celoti so izvršena dela v vrednosti 88 milijonov dinarjev.

Našim kmetikom je uspelo rešiti vprašanje oplemenjevanja domačega premo-ga in njegovo spreminjanje v koks, ki se rabi v metalurgiji za topljenje železa iz rude.

Doslej smo morali čerpati za koks v tujini velikanske zneske, ki pa bodo sedaj, ko bomo imeli domači koks, ostali doma ali pa služili za nabavo drug-ga potrebnega materiala ali strojev.

V Bosni in Hercegovini se v preteklih letih zgradilo 5750 raznih objektov. V tem številu pa niso všteta dela zveznega pomena. Na podeželju so obnovili ali na novo zgradili 100.000 stanovanj-skih hiš.

V Sloveniji se vrši 600 ispreklovalnih tečajev, ki jih poseča okrog 15.000 slušateljev. V tečajih bodo slušatelji zna-ko razširili svoje obzorje.

V Plevlju v Črni gori so pred nekaj dnevi pustili v obratovanje novo termo-elektrarno, ki bo proizvajala letno okrog 10 milijonov kilovatnih ur električne energije, torej nekajkrat več, kakor vse dosedanje elektrarne v Črni gori.

Tovarna elektrostrojev »Rade Končar« v Zagrebu je po lanskoletnih izkušnjah, ki jih je pridobila pri izdelavi 14 hidro-generatojev, pristopila v letošnjem letu h gradnji največjih hidrogeneratojev, še enkrat večjih, kot je hidrogenerator na Mariborskem otoku. Letos bodo iz-delali hidrogenerator za centralo na Drini pri Zvorniku in za centralo na Savi pri Medvodah. V ta dva genera-torja bodo vgradili nad 50 vagonov ma-teriala. Izdelovanje takih ogromnih stro-jev je najboljšje zagotovilo, da bodo tudi vse ostale naloge naše petletke uspešno rešene.

Na Hrvaškem so v lanskem letu vsa-dili 56.700.000 gozdnih sadik ter porabili za pogozdovanje 700.000 kg semena gozdnih dreves.

V bližini revirja nafte pri Lemšavi bo v kratkem dograjeno novo veliko nase-lje s 144 stanovanji za delavce indus-trije nafte. Nova stanovanja so dobili tudi učenci v gospodarstvu ter samski delavci.

V Osljeku je začela obratovati nova tovarna za pridobivanje tehničnega olja iz koruznih kalj. Tovarna bo dajala nujno potrebno surovino osješki tovar-ni mila. Večina strojev za to tovarno je bila izdelana v naši državi.

V tovarni »Zmajevac« v Subotici je iz majhnega kovinskega obrata, ki je iz-delovalo v glavnem le kovinske dele za pohištvo in posamezne dele za ko-lesa, v nekaj letih zrastle tovarna, ki se-daj že izdeluje vse dele koles. Tudi naj-bolj kompliciranega dela kolesa »Tor-peda« so se lotili in ga sedaj že tudi izdelujejo. Racionalizatorji v tej tovarni so doslej prihranili 2 in pol milijona dinarjev.

Tam okoli Lovrenca na Dravskem polju, kjer se je nekoč razprostiral gozd in nerodovita zemlja, se danes gradi in raste eden največjih kombinatov težke industrije v naši državi in v Ev-ropi sploh — tovarna glinice in alu-minija.

Marsikdo je že mnogokrat slišal in bral o tem mogočnem gigantu naše prve petletke, vendar ne ve, kako se razvija in kaj pomeni v gospodarski osamosvo-jitvi naše socialistične domovine.

Po asfaltirani cesti, ki nas pripelje od Ptuja, pridemo pred glavni vhod tovar-ne in po glavni cesti, ki deli tovarno na dva dela, v samo osrčje zgradb, ki so že zgrajene ali ki se še gradijo. Na desni strani, kjer so objekti tovarne glinice, opazovalec ne vidi več toliko gradbenih delavcev kot monterjev, ki že montirajo stroje za ta del tovarne. Mogočni objekti so dograjeni, deloma že opremljeni s stroji in čakajo ma-menta, ko bodo pričeli služiti svojemu namenju. Na levi strani ceste pa se gradi tovarna aluminija z velikimi halami elektrolize, ki so bile v lanskem gradbeni sezoni torišče velikih tekmovanj in no-vatorskih podvigov delavcev gradbenega kolektiva »Gradis«-a, ki gradi kombi-nat. Sektor, katerega uspešno vodi iz delovne zmagave v zmago sektorski in-žinir tovarni Podlesnik Branko s svo-jimi delavci in delavci, je bil v letu 1949 najboljši sektor gradilišča, sektor, ki je v tem letu največ napravil in ogromno doprinesel k nadaljnji izgrad-nji tovarne. Sabotežni informirovskih satelitov, med njimi Madžarske, so po-kušali zavreči delo na gradnji hale elektrolize, — gradilci pa so jo sami brez pomoči gradili in zgradili. Moči delavstva in delovnega poleta niso mogli uničiti podčinki iz vrste zavet-nikov.

Za velikimi kupi izkopane zemlje je skrita v primeru z ostalimi objekti mala, vendar moderno urejena delavnica za popraviljanje gradbenih strojev, avto-mobilov, lokomotiv in sploh vsega par-ka mehanizacije. Delavnico je po isini zamislil uredil in jo danes vodi tovarni Umek Armand, ki je s svojimi osebje-m, mehaniki, kovači, instalaterji, strojniki in drugimi storil veliko, da so lahko stroji, ki so bili potrebni popravila, v razmeroma kratkem času zopet obrato-vali in tako služili borcem za plan.

Ob delavnici nas vodi pol po trasi izpeljave ozkotirne proge v veliko gram-zornico s separacijo, kjer se pridobiva, perla in odpadka na mesto porabe gram-zor, pesek in mlvka. Zelo važen je ta objekti, če pomislimo, da bi morali drug-ake priobčevati in voziti ves material po kamninah in železnicah z najbližnjega mesta pridobivanja. Od gramoznice nas pelje pot mimo njev ekonomije v de-lavsko naselje »Gradis«-a. Na začetku naselja stoji velika, na novo urejena in moderno opremljena mizarška delav-nica, katero vodi tovarni Čuješ Ivan in ima sedaj, ko pričujemo izdelovati kose gradbenega mizarstva sami, velik pomen in važne planske naloge. S svo-jimi obrtničkimi izdelki bo morala pre-miti vse stanovanjske bloke tovarniške-ga naselja in ostale objekte tovarne. Pred delavnico se planira prostor, ki bo služil našim fizikulturnikom za telesni razvoj in razvedrilo — fizikulturo igrišče. Takoj naprej se razvija in raste novo delavsko naselje. Še pred dvema letoma je bila in skupina lesenih barak — danes so tu zidane hišice z tepimi, son-čnimi in higienskiimi sobami, vzorci urejena ambulanca z roentgenskim apar-atom in stalno zdravniško oskrbo, de-lavska preskrbovalnica z vsemi artikli široke potrošnje, kulturno-prosvetna dvorana, v kateri je naše delavstvo vi-delo že mnoge nastope domačih in tujih igralcev, kantna, trafika, brivnica in lepo urejeni rdeči kotiček.

Po delu ima naše delavstvo lep in življenja poln kraj, kjer se lahko kul-

turno razvija. Upravo taborišča vodi s komunalno tovarniš Vidovič Janko, ki ima veliko nalogo, pravilno razporejati in voditi vse delo delavskega naselja. Po-leg tega pa se obsežno ekonomijo, ki s svojimi pridejki izboljšuje hrano in preskrbo delavstva. Iz propadajočih ku-laskih njiv in travnikov so vestne roke naših delavcev, ki se zavedajo pomena razvoja združništva, napravile plodov vrta za vse hiše, ki vlagajo napore pri našem delu. V samem začetku so bile velike težave. Na novo osnovani ekono-mični so bili dovolj živine, skupaj hlevov, erodija — vendar se je tudi te uredilo in nabavilo. Danes je »Gradis«-ova ekonomija ena najboljših in naj-lepše urejenih v ptujskem okraju, za kar gre priznanje vsem njenim delav-cem, glavnemu ekonomu tovarniš Bedrač Jankotu, nadzorniku ekonomije tovarniš Jurčec Jožetu ter delavcem ekonomije.

Po glavni cesti, ki teče paralelno s tovarno, pridemo v moderno zgrajeno naselje tovarne. Lepi trnadstropni stanovanjski bloki nam povedo, koliko važnosti polaga tovarna na to, da ima delavci primerno stanovanje in udoben dom. Ta sektor, ki je izven območ-ja same tovarne, gradi in vodi stav-benik tovarniš Hronek Josip. Marsikate-ro težavo je moral preobesti kolektiv, predno je zgradil številne bloke. Na tem sektorju so najboljši zidarji gradi-lišča — saj so v tekmovanju za večjo storilnost presegli normo v zidani opečnega zidu 300%.

Povsod vidimo nove in lepo urejene ceste, izpeljano kanalizacijo in vodo-vod. Sektor mizskih gradenj gradilišča vodi geometer tovarniš Rmezenko Jurij, ki ima poleg tega še delavnico za izde-lovanje bejonskih cevi vseh profilov za kanalizacijo.

Ko človek vidi vse te velikanske stav-be, lepo urejene bloke, ceste in naselja, se nehote vpraša, kakšni so ti ljudje, ki vse to gradijo in usovarjajo. Vodstvo gradilišča je poverjeno že od samega početka inženirju tovarniš Mal-ster Borutu, ki vkljub vsem objektivnim težavam vodi gradilišča pri izvrševanju planskih nalog. Uspehi gradilišča so vel-iki. Zato je tudi priznanje najvišjih for-mov veliko. Lansko leto je bilo gradiliš-če razglaseno za drugo najboljšo gradi-lišče v državi, došlo je prehodno za-stavo Zveze sindikatov Jugoslavije in visoko denarno nagrado. Gradilišče, ki je največje po svojem obsegu v Sloveniji in eno največjih v Jugoslaviji, je važna točka našega petletnega plana in ekono-mске osamosvojitve naše države. Tega se vse delavstvo in vodilno tehnično ter ostalo osebje zaveda in daje od sebe vse, kar se lahko danes zahteva od predani članov naše socialistične družbe.

Kakšni so uspehi gradilišča v pretek-lem letu, nam najbolj zgovoren način povedo ti-le podatki: zemeljskih del j bilo izvršenih 75.829 m³, armiranega be-tona je bilo vgrajeno 18.689 m³, sezidano je bilo 7710 m³ opečnega zidu, ometav je bilo narejeno 65.465 m³, cestnišča je bilo izgotovljeno 7500 m³ itd. Vse te ogromne številke nam povedo, da se je na Str-nišču preteklo leto delalo z vsem eia-mom, tekmovalnim poietom in veliko požrivalnostjo naših gradbenih delav-cov. Vse te uspehe je izvojevalo delav-stvo kolektiva, kateremu načelnjstvo naši udarniki: Na gradilišču je bilo v pre-jšnjem letu razglašeni skupno 101 udar-nik, 142 pohvaljenih in 143 denarno na-grajenih. Gradilišče ima 6 delavcev, ki delajo že za zadnje leto petletke. To so tovarniš: Žerjav Ignac, delavec; Lovren-čič Peter, tesar; Mohorok Rudolf, dela-vec; Ulaga Jakob, strojniki; Grah Mari-ja, delavka, in Ovca Janez, delavec. Po-leg tega je na gradilišču še 49 delavcev, ki so že dovršili delo za leto 1950. Med udarniki, katerih število je veliko, ima-mo petkratnega udarnika železokrivca to-varniša Miholič Jožeta, štirikratnega udar-nika železokrivca tovarniša Štruc Vinkota

De'ovni kolektiv okrajnega avtoprevoznitstva v Ptuj je ponosen na selovariše - udarnike

V okrajnem avtoprevoznitstvu v Ptuj so pred kratkim razglasili pet novih udarnikov. Njihovo delo je bilo predpo-goj za dosego tega častnega naslova. Drugič ga je dosegel šofer Kopa Aloiž, ki je v preteklem mesecu ob pri-klki generalnega popravila stroja pover-jenega mu avtomobila presegel normo za 27% ter tako s svojo iznajdljivostjo in z vestnim delom znižal stroške. Kljub temu, da je njegovo vozilo bilo 17 dni v popravilu, je v ostalih 13 dneh 80% izpolnil svoj mesečni plan ter torej tudi v planu prevozov presegel normo za 20 odstotkov. Udarnik Korošec Ignac je star že 80 let. Dolga leta je kot vinčar garal za tujo gospodo. Pred meseci pa je bil sprejet pri avtoprevoznitstvu za pomož-nega delavca. Veliko veselje do strojev mu je pomagalo, da se je v nekaj me-sedih pričel mehaničarski stroki. Ko je do podobnosti spoznal vse avtomobil-ve dele, mu je bila poverjena naloga demontiranja strojev. V tem se je še zelo izpopolnil ter poiskal vse možno-sti, da je delo pospešil. Uspešno mu je preselil normo demontiranja in maranja strojev ter pranja avtomobilov za 25—30 odst. Znižal je s tem podjetju stroške za 5 odst. V zanimanju za delo je za vzor marsikateremu mlajšemu tovarnišu.

Med najzavednejše delavce podjetja spada šofer Prelog Viktor. Je pred-sednik sindikalne podružnice. V pre-teklem mesecu je s svojim nesebičnim delom prihranil podjetju 50 odst. stroš-kov pri popravilu dveh avtomobilov. Iz starega, neuporabnega materiala je iz-delal manjkajoče dele. Iznajdljiv in po-žrtvovalen je omogočil montažo stru-čnice v delavnici podjetja ter s tem pri-hranil podjetju pri izdatkih za stručenje 25 odst. Udarnik je postal sedaj prvič. 19 let že izvršuje svoj šoferski poklic udarnik Berglez Jurij. Službo je ved-elo vestno opravljal. Posebno pa se je izkazal v minulem mesecu pri montra-ju težkega Diesela motorja. Brez poseb-nega orodja, ki je za to potrebno, je pri montranju presegel normo za 30—35%. Potrebno orodje si je končno izdelal sam iz 1 in odpadnih delov. Izdelal je tudi kar serijo 7-tonskega avtomobila ter pri delu presegel normo za 20 odst. S tem si je častni naslov v polni meri za-služil. V. L.

in trkratne udarnike Kralj Tomaža, te-sarja; Zajšek Martina, tesarja; Panč Ste-lana, odrarja; Pecik Ivana, železokrivca, in Vidovič Franca, 57 let starega delav-ca. Poleg teh je še štirinajst dvakratnih udarnikov. Tudi delavke ne zaostajajo za svojimi tovarniš. Delavka Posel Te-rezija dvakratna udarnica, in delavke-udarnice: Kranjc Terezija, Bogme Hilda, Prizci Ivanika, Sitar Marija, Leskovar Elizabeta in Vrnbjak Tončka stoje z rama ob rami z ostalimi in se krepko bore za plan. Tudi stranski obrati imajo udar-nike, med njimi dvakratnega varilca Do-diek Dragota, ključavničarja Novak Alojza, ter šest kovačev in dva stroj-nika.

Ti avantgardisti naše socialistične gradnje in doseženi rezultati nam jasno govorijo, da je Strnišče ne samo veliko gradbeno torišče, ampak tudi velika šola novih kadrov. Vajeniška šola je v preteklem letu usposobila 61 učencev za zidarje in tesarje in jih kot kvalificirane moči vključila v produkcijo. Mladinec, ki je do večeraj živel v Halozah in same slišal o gradnji socializma, ga danes gradi s svojimi rokami. Tudi priučeno strojniško osebje in zidarji ter tesarji so se izpopolnili in s tečaji pridobili kvalifikacije. Najboljši med njimi pa so bili poslani v gradbeno-delovodske šole v Maribor in Gradbeni tehnikum v Ma-ribor in Ljubljano.

Polet strokovnega kadrovanja je ve-liki in zadovoljiv. Nič pa ne zaostaja kulturno dviganje našega delavstva. Sin-dikalna podružnica s kulturno prosvet-nim referentom tovarnišico Klajnšek Olgo neumorno dela in prenaša politično-ideo-loško delo na ves delovni kolektiv. Ve-černi sindikalni tečaj, politični izobraže-valni krožki, živahna dramatska skupi-na, preprosta, a vendar efektna delavska godalna muzika, fizkulturno društvo, ki je v odbojki, ping-pongu in nogometu zabeležilo marsikatero zmago — nam s svojim udejstvovanjem in doseženimi re-zultati povedo, da delavci ne gradijo sa-mo tovarn, temveč izpopolnjujejo tudi svojo izobrazbo. Ljudje, ki so prišli na gradilišče kot preprosti zemljani, so danes udarniki ter ponosni in zgrajeni delavci velikega gradilišča, in vsi vam po-vedo, da ni Strnišča za njih samo mesto velikih delovnih podvigov in zmag, tem-več tudi preobrazba človeka. Tu se člo-vek privadi socialističnega dela ter zdra-vega, srečnega in veseliga življenja.

Po vsem tem lahko mirno zremo v bo-dočnost. Velike planske naloge, ki čaka-jo kolektiv v letošnjem letu, bodo samo nadaljevanje delovnih podvigov in zmag, ki jih zabeležuje gradbeni kolektiv v zgodovino svojega ustvarjalnega poleta.

US.

US.

US.

US.

US.

US.

US.

US.

US.

US.

US.

US.

Povezava med roditelji in učitelji znatno olajšuje vzgajanje šoto-obveznih otrok

V nedeljo, 8. januarja t. l. dopoldne se je vrstil na pobudo uprave osnovne šole na Zg. Bregu pri Ptuj roditeljski sestanek, ki se ga je udeležilo 11 očeto-v in 25 mater ter 4 člani učiteljskega kolektiva

Kratko predavanje o doslednosti in vztrajnosti pri pravilnih vzgojnih me-todah, o vzgojnih merah, občutljivost otrok zaradi slabega spanja, o prevzgoji otrok na delo, o higieni in drugih vpra-sanjih, ki vežejo roditelje in učitelje kot vzgojitelje otrok, bodočih delavcev, zadržnikov in delovnih inteligentov, je imela učiteljica tov. Verdenova.

V diskusiji so roditelji stavljalj uč-njem razna vprašanja glede pouka, prihajanja otrok v šolo, odhajanje do-mov po pouku, snage in reda v oseb-nem življenju.

Sprejet je bil predlog, da bi se vršil odteljski sestanek v vaseh, od koder se starši ne udeležujejo roditeljskih se-stankov na Bregu. Iz Draženc hodi na Zg. Breg v šolo veliko število otrok, vendar starši posvečajo svojji povezavi z učitelstvom premalo pozornosti. Naj-preje se bo vršil roditeljski sestanek v Dražencih.

Obravnavan je bil med drugim tudi pojav usivosti v nižjih razredih. Upravn-ica šole tov. Vičarjeva je pojasnila roditeljem, da se vršijo v šoli od časa do časa pregledi, vendar je osnovna dolžnost mater, da pazijo na otroke in da jih sproti rešujejo usivosti, če se je otroci medsebojno nalezejo.

Vsi roditelji so bili istočasno poz-vani, da dajo šolski upravi podatke o razvoju otrok zaradi izpolnitve matič-nega lista, ki predstavlja začetek spreml-ljanja otrokovega razvoja.

Roditelji so priznali, da je potrebno več takih sestankov, zato se bodo tudi bodočih udeleževali.

Ra.

Ra.

Ra.

Ra.

Ra.

Ra.

Ra.